

KONU	SAHİFE
BAŞYAZI (İnşaat Mühendisleri Odası)	1
5 YILLIK PLÂN HAKKINDA DÜŞÜNCELER (Hikmet TURAT)	2
KEBAN BARAJI VE HİDROELEKTRİK SANTRALİ HAKKINDA BAZI BİLGİLER (İbrahim DERİNER)	3
İMAR ve İSKÂN BAKANLIĞI TÜRKiYE YAPI MALZEMELERİ SERGİSİ (Lütfi İNCEKAŞ)	6
DEMİRKÖPRÜ DENGİ BACASI HAFRİYATI (Saim EVİZİ)	8
TEKNİK KONGRE (T.M.H.)	14
İSPANYA'NIN YENİ KARAYOLU PROGRAMI (Çev.: Cahit SAÇLIOĞLU)	15
JAPONYA'DA BARAJ İNŞAATINDA SON HAMLELER (Çev.: Kemâl NOYAN)	16
MÜHENDİSLİK YAPILARINDA YAPIŞMA VE YAPIŞTIRMA MESELELERİ (Çev.: Deniz GEVREK)	18
BİNALARDA DİLATAŞYON DERZLERİNİN MİMARİ BAKIMDAN ETÜDÜ (Fatin URAN)	22
FOTOGRAFLA MÜHENDİSLİK HABERLERİ (Sungar TAYLANER-Dış Basın)	24
KİLLERİN İÇ YAPISI ÜZERİNE (Çev.: Ergün TOĞROL)	33
ANKARA'NIN KISA JEOLJİSİ (Colette SERUYA)	34
MODERN İDAREDE VERİMLİ ÇALIŞMANIN BAZI İLKELERİ (Mehmet SALİHOĞLU)	36
İDARİ MEZİYETLERE DOKUNUŞ (Selâmi ÜNLÜGİL)	39
REVERBATORİUM'DA İHTİZAZ ÇALIŞMALARI (Çev.: Abdi AKÖREN)	40
ODADAN HABERLER (T.M.H.)	42
METEOROLOJİ (S. OLGUNTÜRK - E. ERKÖSE)	48

İLÂN TARİFESİ:

İç Sahifeler : Santimi	15 TL.
Dış Sahifeler:	« 20 TL.
Dış Kapak : Maktuen	1000 TL.
Devamlı ilânlar pazarlığa tâbidir.	

5 Yıllık Plân Hakkında Düşünceler

Yazan : Hikmet TURAT

Mühendislik, her hangi bir işin daha tasavvur halinde iken plânlaması ve neticelerinin hesap edilebilmesi sanatıdır. Bu bakımdan Devletin 15 yıla raci bütün iktisadî hareketlerini, etiî edip ilk 5 yıllık plânı ortaya koyan Devlet Plânlama Teşkilâtının kıymetli ve ciddi mesaisini meslek bakımından takdirle karşılamak icap eder. Kaldı ki, henüz gelişme devresinde olan memleketimizde plânlamanın mesnedini teşkil etmesi icap eden geniş doküman noksanlığına rağmen vücuda getirilen eser her bakımdan tatmin edici bir bütünlükle ifade ettiğine göre bu plânın hazırlanmasında mesai sarfeden kıymetli elemanları takdir ve tebrik etmek lâzımdır. Bununla beraber plânda ihtisas sahiplerinin daha evvel mütalâalarının alınmasıyla tashihi ve giderilmesi mümkün olabilecek bir takım eksiklikler de müşahade edilmektedir.

Memlekette ilk defa hazırlanan geniş çaptaki böyle bir eserde bazı eksik tarafların bulunabileceğini, hattâ yanlış bir takım hesaplara müstenit neticelerin mesnet olarak alınabileceğini ve bu durumun hedefler üzerinde fazla bir tesiri olmayacağını müsamahakâr bir görüşle kabul etmek mümkündür. Tatbikat esnasında meydana çıkacak bu gibi noksan ve hatalar, zaman zaman revize edilmek suretiyle hedef ve gayeyi tahakkuk ettirmeye çalışmak zannederim ki şimdilik takip edilecek en kestirme bir yol olarak telâkki edilebilir. Şimdilik düşünülmesi lâzım gelen en önemli nokta, mevcut imkânlarla en iyi şekilde hazırlanabilen ilk 5 yıllık plânın muvaffakiyetle tatbik edilmesini temin edici tedbirler üzerinde durulmasıdır. Bu yazımızda biz de evvelâ bu ciheti tetkik ettikten sonra ikinci bir yazımızla da plânın ana hatlarında mutabık bulunmadığımız ve ileride revizyona tâbi tutulması icap edecek cihetlerini belirtmeye çalışacağız:

Plânın 1963 bütçe yılı tatbikatı için sür'atle bir takım hazırlıklara başlamak icap eder. Memleketin çeşitli iklim bölgeleri, yıl içerisindeki çalışma sürelerini değişik şekilde sınırlamaktadır. Binaenaleyh mahdud olan bu çalışma devrelerinin tam randumanla kıymetlenilebilmesi için inşaat mevsiminden evvel bütün hazırlıkların yapılması lâzımdır. Bu hazırlıkların başında inşaat projelerinin yapılması gelir. Acaba mevcut teknik eleman miktarı, ilk tatbikat yılına ait projeleri zamanında hazırlamaya kâfi gelebilecek midir? Yatırımın büyük yükünü üzerine almış bulunan teknik idareler mekanizması, kötü bir alışkanlık ve geleneğin sevkile yine kendi elemanları vasıtasıyla bu projeleri hazırlamayı tasarladığı takdirde şimdiden tahmin edilebilir ki netice hiç de müsbet olmayacaktır. 5 yıllık plânda özel sektör sermaye ve mesaisine büyük kıymet verildiği göz önüne alınırsa işlerin proje safhasında da serbest meslek bürolarından istifade cihetinin ön plâna alınması zarureti meydana çıkmaktadır. Dünyanın her tarafında olduğu gibi mevzuların etiî safhasından itibaren projelerin yapılması, işlerin kontrolü ve teknik mesuliyetin deruhte edilmesi ve hattâ hesaplarının yapılması ve işletmeye açılması safhalarında serbest müşavirlik bürolarından istifade edilmesi, resmi sektöre büyük yardımlar sağlaması bakımından ehemmiyet arz etmektedir.

Memlekette mevcut teknik eleman esasen normal ihtiyacın çok altındadır. Buna rağmen teknik elemandan tam manasile istifade edildiğini ve azamî randuman alındığını iddia etmek mümkün değildir. Aksine, bugün teknik eleman mesaisi israf edilmektedir. Bir çok tecrübeli ve kıymetli elemanın çeşitli sebeplerle basit vazifelerde ve hattâ meslekle ilgisi olmayan bir takım basit işlerde çalıştırıldıkları hemen her idarede müşahade edilmektedir. Binaenaleyh Devlet teşkilâtını ve tabiatıyla İktisadî Devlet Teşekküllerini bu bakımdan yeniden bir organizasyona tâbi tutmak umumî menfaat bakımından bir zarurettten daha ileri bir mecburiyet halini almış bulunmaktadır.

5 yıllık plânın muvaffakiyetle tatbiki için islâhın zarurî gördüğümüz bir nokta da, plânı tatbik edecek idarî teşkilâtta müşahade edilen moral bozukluğu keyfiyettir. Bir çok dairelerde, geçen yıllara nisbetle hayli tasarruflu olan 1962 yılı bütçelerinin bile, tatbikatta realize edilememesini (bir ürküntü) ve bir (mes'uliyet korkusu) nun tevlid ettiği kararsızlığa bağlamak icap eder. 5 yıllık plânın tatbikatı ise geniş bir hamleyi, kesif ve zararlı bir çalışmayı icap ettireceğine göre mevzuun arz ettiği ehemmiyet aşîkardır. Üzerinde dikkatle durulması ve moral bozukluğunu tevlid eden âmillerin giderilmesi, idarelere yeniden bir can-

(Devamı 38 inci sayfada)